

РЕЗОНАНС

ГАЗЕТА СУМСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

ЧИТАЧУ, ЗВЕРНИ УВАГУ!

Ти приймаєш у руках 100-й номер нашої університетської газети. Оське - з маленьким, але ювілейним. Якщо ти їй досі не став "Резонансом" з інших газет, то ти справді наш читач. Якщо приймаєш газету в руках уперше, то вітаємо тебе дебютом. Справді до цього, до ти можеш бути не лише почитателем, а й не менш постійним нашім дописувачем. Читай зі смаком - це знають. Багатьох з них вважаємо своїми співачками, бо вислунали на наших "Резонансах" неодноразово. Их вітаємо особисто: С.П. Шаповалова, В.М. Коваленка, В.В. Дрецьова, В.Є. Євдокимова, Л.І. Єценка, Г.М. Коспіню, В.С. Луцевичького, В.Б. Звагельського, Б.І. Щербак, В.М. Терешинька, С.А. Кравченко, Б.Ф. Карбарця, І.Ю. Висоцького, О.А. Борисенка, В.М. Вандишева, авторів з військового інституту артилерії на Сумській гімназії №1, всіх викладачів і співробітників, чия прізвища хоча б раз фігурували в газеті. А також всіх студентів, конрі були або будуть, або авторами газетних публікацій. (Найвищою начальство не згадуємо з усіма зрозумілими причинами).

Супер-особливе вітання нашому фотографу О.Колькову та художникові Б.Міснену.

Шагнімося!

ПАМ'ЯТЬ ЖИВА

На фото: "О друзь-
товарищах, о боях-
пожарищах..."

За традицією, перед 23 лютим в літературній вітальні зібрались ветерани — як Великої Вітчизняної війни, так і ті, хто вже в мирні роки проходив службу в армії, як, наприклад, підполковник О.І.Бичко, завлаб кафедри теоретичної фізики. Ветерани згадували про колишнє, обмінювались думками з приводу теперішнього. Виступили перед присутніми В.Є.Євдокимов, голова ветеранської ради СумДУ, полковник у відставці, доцент, В.Д.Якименко, підполковник у відставці, колишній начальник навчального відділу, Г.І.Єременко, капітан у відставці, працював у нашому вузі начальником спецчастини, інші. Хвилиною мовчання вшанували тих ветеранів, котрі за останній рік пішли з цього життя. Пісні в стилі ретро виконав для присутніх О.Корольков (акомпанував Олег Сотниченко). Чимало добрих слів на адресу ветеранів висловили проректори СумДУ М.І.Волков та О.С.Телетов.

ЩЕ ОДНА МІЖНАРОДНА

25-26 лютого в СумДУ відбулась міжнародна методична науково-практична конференція "Проблеми охорони навколишнього середовища при виробництві й використанні мінеральних добрив з південно-африканської

сировини". Участь у ній взяли близько вісімдесяти фахівців майже з усіх областей України, а також з Росії, Білорусі, Литви, Бельгії та Алжиру. Під час її проведення відбулись акти протесту "зелених". Більш детальна інформація — в черговому числі газети.

ЗОЛОТА СЕРЕДИНА

В лютому команда КВіК Сумського університету брала участь у республіканських змаганнях веселих та кмітливих, що проходили в Києві. Змагання — відбіркові: до вищої ліги КВіК України. Очолював сумчан випробуваний у багатьох квіківських баталіях Олександр Лоза. Але більшість членів команди були новобранцями і вперше змагалися з собі подібними на такому високому рівні. Неабияке випробування витримали з честю.

Хоча нотки розгубленості й намагалися оволодіти наймолодшими, коли побачення з півторатисячною аудиторією наблизилось впритул, та впевненість у собі таких досвідчених бійців, як Валерій Чехівський та Євген Котовський, додала їм сил. Перших місць, щоправда, не завоювали, але й задніх не пасли. Середина, вона теж, як відомо, буває золотою. До того ж команда зарахована в резерв вищої ліги. А це вже — надія.

ЗАЗИРНУТИ В НЕЗРИМЕ

У другому семестрі на кафедрі загальної фізики розпочав роботу семінар з досить незвичною для нас назвою "Езотеричні знання і наука". Проводиться подібний на такому рівні вперше не лише в СумДУ, а взагалі на Сумщині. Керує семінаром доктор фізико-математичних наук, професор С.П.Росщупкін. Завдання, яке він поставив перед собою і слухачами, досить складне, адже паранормальні явища, про які йдеться, в принципі не можна дослідити суто інтелектуальним шляхом. Знання ж езотеричного характеру про ці явища протягом століть були надзвичайно втаємничені. Та з часом багато чого невідомого стає відомим, а незрозумілого — зрозумілим. Мабуть, саме тепер такий момент, коли деякі прошарки езотерії стають екзотеричними, тобто доступними для людського інтелекту в його найрозвинутіших формах. Відбувається це шляхом побудови певних інтелектуальних конструкцій, за допомогою яких, скажімо, сучасні фізики-теоретики створюють математичні й інші моделі побудови Всесвіту. Наукові відкриття революційного характеру, зроблені в нашому граничному в багатьох відношеннях столітті, дають для цього чимало підстав.

Бажання керівника семінару поділитися своїм досвідом спроби інтелектуально зрозуміти незрозуміле, побачити незриме й почути беззвучне, безперечно, можна лише вітати. Адже в дореволюційній Росії, високий рівень вищої освіти в якій визнано всіма, такі семінари на початку століття читались в багатьох університетах. В Західній Європі і США сьогодні чимало всесвітньо відомих вищих навчальних закладів мають не лише подібні семінари, а й лабораторії, в яких гіпотетичні теорії щодо паранормальних явищ намагаються перевірити експериментально. Отже, такий семінар у нас — суто університетська риса.

МАЛА НАРОДЖЕННЯ

Хто як, а ми вважаємо, що народитися 8 Березня — це неабиякий талан. А тому — вітаємо з цією подією: ЖЕРНОВУ Яну Семенівну (завідувачку кафедри акушерства та гінекології), КОРОВАЙ Ольгу Іванівну (ст.лаборанта кафедри економічної теорії), КОСТОРНУ Галину Василівну (інженера-програміста кафедри прикладної математики), ЛЕОНЕНКА Івана Митрофановича (слюсаря-хлорувальника басейну), РИБАЛКО Раїсу Сергіївну (лаборанта кафедри фізелектроніки), РЯБЦЯ Володимира Львовича (доцента кафедри загальної та експериментальної фізики). Нехай цей, святковий не лише для іменинників день, завжди нагадує вам, що символізує він собою водночас початок життя і його невпинну силу.

ДВА ВОСЬМИБЕРЕЗНЕВІ ІНТЕРВ'Ю

ПЕРШЕ

Ліліта Борисівна Ступіна прийшла працювати в наш навчальний заклад в 1969 році. На її очах відбувалось становлення вузу як університету. В цьому році вона і друзі та колеги святкують її сімдесятиріччя.

Ліліто Борисівно, а як складалася доля до приходу в наш вуз?

— Народилася на Чернігівщині. Під час війни батьків разом із заводом, де вони працювали, евакуювали до Сибіру. Там вчилася, працювала, стала доцентом Іркутського політехнічного інституту, одружилася, народила двох синів. Але тягнуло на рідну землю. Особливо батьків. Тільки їй мрії було: "В Україну!" Отож, коли почувла від сумських родичів, що відкрилася філія ХПІ, зробили все, аби переїхати до Сум. Та її чоловікові знайш-

лося місце — в проєктному інституті. Спочатку сумнувало було після великого вузу, але досить швидко звикла, та її робота захопила так, що не до зайвих емоцій стало. Кафедра наша — "Технології машинобудування" — була складною, представляючи такий собі конгломерат — стільки спеціальностей об'єднувала, що тепер нелегко перерахувати, скільком кафедрам стала вона материнською. Але люди були цікаві, працювати вміли.

— А колектив був більш чоловічий, чи жіночий?

— Чоловічий. Жінок тоді взагалі не дуже багато було, а як жінка-доцент я взагалі була одна-єдина. Люди, зрозуміла річ, різні бувають, та все ж з чоловіками мені якось легше було спільну мову знаходити. Це дуже допомагало, коли після Миколи Михайловича Ластовича очолила кафедру, якою керувала шість років. До речі, саме в цей час інститут переїздив на Харківську з Привокзальної, і довелося чимало суто чоловічої роботи виконувати. Наприклад, багато чого робила власними руками, коли будували нашу верстатню. Але її серед колегажінок подруги були — Зінаїда Іванівна Пучкова... Тепер уже на пенсії.

— Чи існує для Вас різниця між викладацькою і науковою роботами?

— Відразу і не відповісти. В чомусь — існує, а в чомусь — ні. Наукових та методичних праць у мене чимало, як чимало і тих, кому намагалася передати свої знання. В університеті сьогодні працює багато колишніх "моїх" студентів — дехто з високого нашого начальства, Валя Чурилова

(доцент на теоретичній механіці), Ігор Бубинов (доцент МРВ), Олександр Руденко (начальник навчально-організаційного відділу), Олександр Захаркін та Віталій Свтухов (керівники кафедри технології машинобудування), та її, мабуть, більшість теперішньої молоді на цій кафедрі... Шкода, що тепер часи не дуже сприятливі для вищої школи. Ми, ветерани, вже якось будемо, а за них, молодих, тривожно. Та її у студентів не той трохі настрій, що в минулі роки був. Невпевненість у майбутньому багатьом заважає. Відчуваю це. Так хочеться, щоб становище в країні хоча б трохі стабілізувалось.

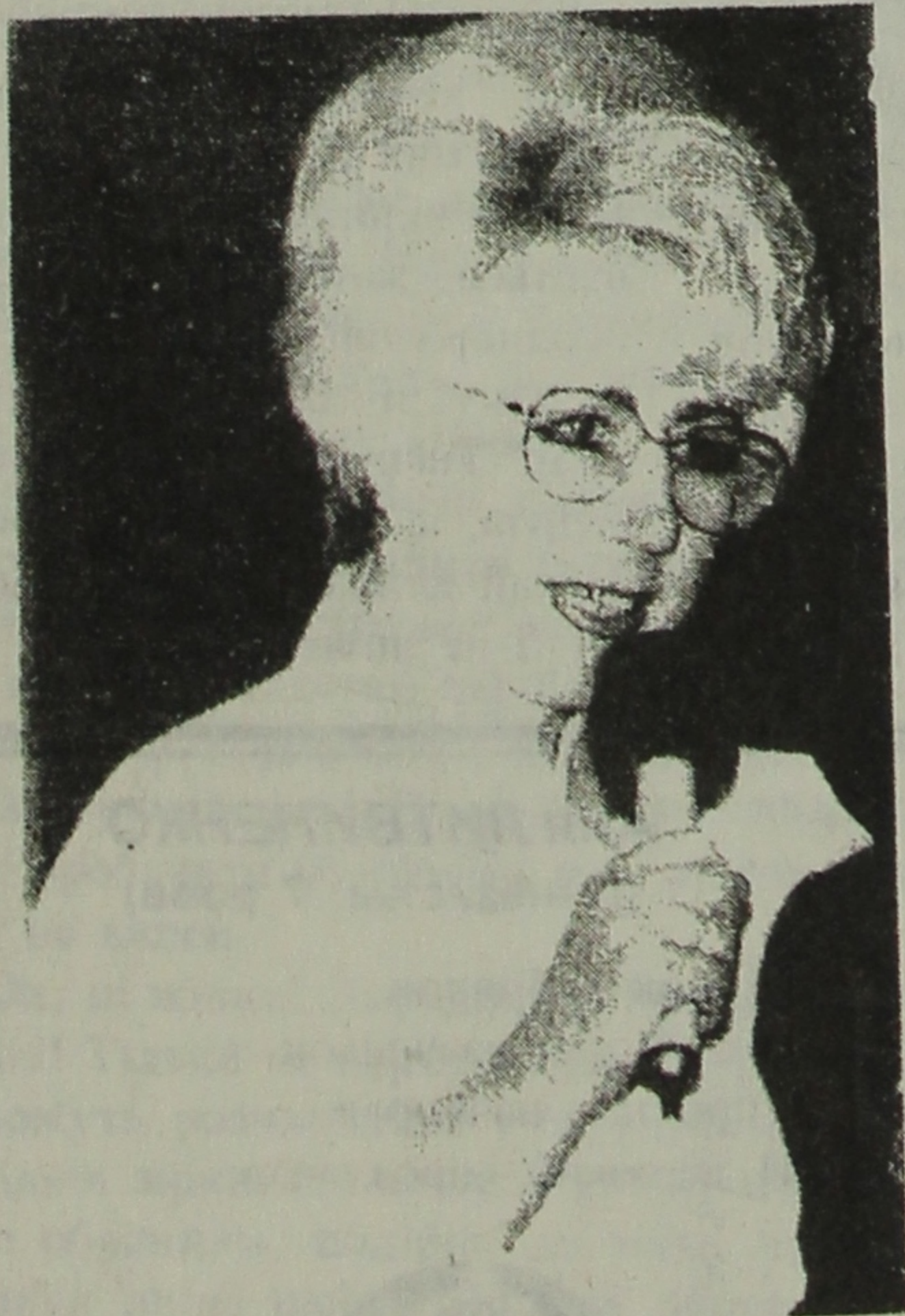
— Ліліто Борисівно, а як складалася подальша доля Ваших синів?

— По-різному. Але обидва закінчили наш вуз. Старший, Борис, захистив кандидатську. Тепер працює в обласній держадміністрації, але зв'язаний безпосередньо з виробництвом. Набуті знання слугують за призначенням. В мене вже три онуки — всі хлопці. Старший з них, Олексій, вчиться на першому курсі медичного факультету.

— У Вас і справді майже одні чоловіки навкруги — і на роботі, і в сім'ї. Та все ж, чого б Ви побажали в ці передсвяткові дні нашим жінкам?

— Перш за все — гарних чоловіків! І серед колег, і серед рідних. Все інше жінка здатна створити сама, незважаючи на скрутні часи. Чого ще? Благополуччя, безумовно. Сьогодні це далеко не банальне побажання. Так, з мільйон раї і при перебудові, та все ж краще, коли отой раї трохі затриманий, ніж перебудовчий.

ДРУГЕ

Завідувачка студентським клубом Ганна Миколаївна Костіна — так чи інакше бере участь практично в кожному числі "Резонансу": якщо не з

власною статтею чи заміткою, то в якості автора або співавтора того чи іншого заходу, який проводиться студклубом і про який ми завжди інформуємо читачів. Тож чому восьмибerezневе інтерв'ю саме з нею, сподіваємось, зрозуміло.

— Ганно Миколаївно, кілька років пройшло з того часу, як Ви давали інтерв'ю нашій газеті, але роки, здається, не влади над Вами: такі ж молоді зелені очі, струнка постать, суто жіноча чарівність...

— Постійно слідкувати за собою, за своєю зовнішністю — це в мене від матері. Вважаю, що кожна жінка, яка себе поважає, зобов'язана це робити.

Якщо не заперечуєте, давайте поговоримо про чоловічу половину людства. Яким повинен бути чоловік, аби Ви погодились вважати його еталоном?

— Не обов'язково, щоб він мав запядату красиву зовнішність, але приємну — обов'язково. Чоловік до того ж повинен бути охайним, уміти підтримати мене в скрутну хвилину. Внутрішні якості багато що визначають, хоча, не хочу лукавити, перше враження має для мене неабияке

значення.

— А яким чоловікам Ви зовсім не симпатизуєте?

— Боягузам і зрадникам.

— Це зовсім коректне запитання, та все ж... Чи є в університеті чоловік, якому б Ви ризикнули віддати пальму першості?

— Є. Хай не ображаються інші, але пальму першості я віддала б нашому ректорові. Справа не в тому, що він ректор, а в тому, що справжній чоловік у всіх відношеннях. Він народився під знаком Тільця — і цим усе сказано.

— Ганно Миколаївно, а що б Ви могли побажати взагалі нашим чоловікам? — Кохання. Справжнього. Міншого. Це, мабуть, єдине, що тримає нас, жінок, та їх, чоловіків, у цьому світі. Воно було їй буде завжди. В усі епохи її віки. Головне — з ним не розминутися.

— Чи є у Вас якісь традиційні тост саме для свята 8 Березня?

— Багатство наше не в хлібі та цукрі. Багатство наше — це жінки наші: розумні, терплячі, чарівні. Отож — за їх щастя, за їх благополуччя.

Існує безліч приводів для зближення, для спілкування людей. Одних об'єднують якісь інтимні почуття, других — професійні чи ще якісь інтереси, третіх — спорідненість поглядів на ті чи інші соціальні явища, четвертих — спортивні майданчики чи риболовне знаряддя, п'ятих... Безліч, вона і є безліч. Всього не перерахуєш. Нас же з героїнями цієї оповіді зблизив... поверх. Четвертий поверх головного корпусу. Ми — це редакція "Резонансу", вони — це співробітниця відділу кадрів. Двері — майже навпроти.

Досить часто доводилось і доводиться нам звертатися до кадровиків: то прізвище уточнити, то посаду чи вчешій ступінь, то ще щось з анкетних даних тих, про кого інформуємо, пишемо... А вже всі відомості про всіх є лише в одному відділі — кадрів. І кожного разу не було такого, щоб ту чи іншу довідку не отримували практично миттєво. "А нащо ж тоді вам комп'ютер, — поцікавились якимось у Ольги Євгенівни Круніної, завідувачки відділу, — ви ж і без нього все про всіх знаєте?"

Якби ж то, зітхнула у відповідь. — А взагалі, гадаєте, це легко стільки пам'ятати суто документальної інформації? Ні, нехай краще машини роблять те, чим можуть допомогти, а нам і без цього клопоту вистачить. Але ж і машини треба спочатку навчити, самі по собі вони нічого не знам'ятовують. Хто б знав, скільки сил і часу витратили ми на підготовку інформації для АСУ ВУЗ!

Сутність, взагалі-то, не в тому, скільки тих чи інших паперів списано-переписано, опрацьовано так чи інакше, а в тій атмосфері, в якій це робиться. Само по

КАДРИ ВИРІШУЮТЬ УСЕ

собі виникло порівняння з бджілками: так же дружно, так же доладно, так же завжди в роботі ці жінки.

— Не думайте, що подібна атмосфера у відділі дається просто, виникає сама собою, — зауважує Ольга Євгенівна. — Іноді таке доводиться вислуховувати й відчувати, що оїй. Є ще, трапляються любителі вважати саме наш відділ крайнім. Повірте, мішні треба мати нерви, аби тут працювати, а вони ж у нас жіночі! Та ставитесь до відвіду-

вачів за будь-яких обставин якщо не з усмішкою, то принаймні доброзичливо — це наш професійний обов'язок.

— В скрутній ситуації, — додає Ніцель Касьянівна Ганіч, спеціаліст відділу, — одна одну завжди підтримуємо. Це так важливо, щоб поряд з тобою працювали люди, які тебе розуміють...

Хто ж із цим не погодиться! Працювати з людьми завжди, ох, як нелегко. У кожного своя емоційна атмосфера, своя, як тепер модно говорити, аура, і

далеко не завжди в ній переважають світлі кольори. А берегти один одного на цій землі ми ще так не вміємо! Не зірватись, не образити і не образитись, не дати внутрішньому раздратуванню отримати гору над головам чи виразом обличчя — для більшості це не так уже й просто, не так уже й легко. Як часто ми забуваємо, що здатні ранити один одного поглядом, інтонацією, тим же виразом обличчя. Тут про це завжди пам'ятають, намагаються пам'ятати. Маємо право це стверджувати, бо ж сусіди, а яке ж око, як не сусідське, найбільш прискіпливе?

Колектив відділу склався поступово. Раїса Іванівна Соловійова в вузі з 1981 року працювала в патентному відділі, на кафедрі ТМБ, а знайшла себе саме тут. Вітаємось із нею в нашому напівтемному коридорі й наче світлінає докіль — від якоїсь внутрішньої доброти її, суто жіночої чепності. Подібний шлях пройшла і Світлана Володимирівна Шницелуз. Втім, є приклади й іншого характеру: Наталя Нідова пішла з відділу на кафедру економіки, в аспірантуру. Але і в свята, і в будні не забуває, як вона говорить, своїх.

Характерна риса усіх чотирьох — здатність замінити одна одну. Це дуже важливо при тих обсягах роботи, які доводиться виконувати. В минулому році передали відділу кадрів ще й військовий облік. Прийом на роботу чи навчання, будь-які посадові чи особистого характеру зміни, звільнення і т.д., і т.п., все тут відбивається, враховується, запитується... А неодноразові реорганізації зв'язку зі зміною статусу вузу! Тисячі й тисячі документів, а їх усього четверо. Нехай же щастить їм в усьому. І не лише на роботі.

Літературно-лістеві ПАРАЛЕЛІ

Євгенія ЄРМОЛЕНКО
(гімназистка, 7,5 років)

Бігав зайчик по доріжках,
Стрибав він на пружних піжках.
Тут лисичка, тут сестричка
Каже зайчикові в личко:
— Ох, який чудовий ранок!
Ти б заходив на спіданок,
А вагатися не слід,
Бо покличу на обід...

Маша КОТЕНКО
(гімназистка, 8,5 років)

БІЛКА

Білка вчилася рахувати,
Та схотілось білці спати.
Раз, два, три, чотири, п'ять —
Білка стала засинять.
Доки спала-досинала,
Геть усе позабувала.

Аня ЛИТВИНЕНКО
(гімназистка, 7 років)

Іжачок-добрячок
Сів обідать на пенюк.
Спрійжок пазбирав
Й малюкам пороздавав.

НАЙЖІНОЧНІШІ В СВІТІ

Любі подруги. Дами, папі й паняпки. Перш ніж вимовити добрі слова про наших сучасниць, дозвольте трохи історії.

За давньою легендою, перша жінка на землі була створена з ребра Адама. Вже це дозволяє зробити висновок, що жінка вийшла Адаму "боком". Чого коштують жінки нам, сучасним чоловікам, при теперішніх цінах на французькі парфуми, італійські кувальники й інші речі першої жіночої необхідності — я промовчу. Це особиста справа кожного сучасного Адама й службова таємниця податкової інспекції.

Ця ж легенда свідчить, що коли Адам уперше побачив Єву, то був раз і назавжди підкорений її ніжності, слабкості, красою і витривалістю. Кажуть, він так закохався, що тут же запропонував Єві стати його дружиною. Таке зовсім не було обов'язковим у ті допотопні дні, але все ще трапляється і в наш час.

На втіху нам, чоловікам, лишається одна думка: втратити розум від любові здатен тільки той, хто цей розум має. Отак жінки почали ставати коханими, а чоловіки — все частіше втрачати розум. Небагатьом пощастило і закохатись, і зостатись з головою на плечах. Це вони, тобто закохані з розумом, віршували, створювали серенади, відкривали Америку, малювали картини, вирізали з дерева й мармуру та писали оповідання, подібні до цього. Нікуди гріха діти, мене теж від безлічі ваших

юних чарівних очей так полонила повільно парубочьких почуттів, що взявся за перо.

Є думка, що саме перший Адам присвятив жінці такі шотливі (хоча дещо її банальні), такі щирі рядки: "И соблазняешь ты меня не яблочком одним зеленым, а сразу спелыми двумя". Так, це суперечить давній легенді, але ж чи слід у ній все розуміти буквально?

За певними оперативними даними, на пропозицію Адама стати його законною дружиною, Єва, віддавши палежне поетичному хистові свого залицяльника і керуючись суто жіночою логікою, відповіла: "На превеликий жаль, я не можу Вас ошчасливити, але завжди буду пам'ятати, що смак Ваш тонкий".

Адам був задоволений. Демонструючи ще більшу тонкість, він вигукнув:

"Как много девушек хороших, а хочется еще больше!" Єва одразу ж зрозуміла його проблеми, зглянулась і взяла його в охоронці, аби захистити бідолаху від собі ж подібних.

Повинен заявити, що йому неабияк поталанило. Адже й тоді вже було відомо, що при справжній жінці і будь-який чоловік стає справжнім. Завдяки її доброті й тямкості, які притаманні, до речі, й нашим сучасницям. Справжня жінка може пробачити чоловікові все, навіть якщо він взагалі ні в чому не винен.

Ох, ці жінки! Завжди для чоловіків такі таємничі й такі бажані! Тільки не варто поспішати до здійснення усіх мрій, бо можуть розчинитись у повітрі. Жінка — це загадкова вранішня зірка, що живить уяву багатьох, але щастя дарує лише обранцям, подібно до того, як схід сонця золотить верхівки лише наймогутніших дерев. Тягніться вгору — і проміння її душевного тепла обов'язково обігріє вас.

Врахуйте, що жінка скромна. Хоча жіноча скромність, як стверджував Гораций, досить часто пояснюється скупістю

коханців. Не лякайтесь. Жінка зовсім не палає бажанням стати членом якогось закордонного клубу мільйонерів. Вона просто хоче жити, як вони. А мільйонерами всіх нас зробив наш уряд. Щоправда, тимчасово. Аби ми пересвідчились, що бути власником декількох мільйонів, це ще не значить бути й справді багатою людиною.

Яких тільки клопотів не має наша жінка! Завжди робота, іноді зарплата, аврали, чоловік, діти, город... Важко уявити, як вона кругом встигає. І все ж. І ми вдячні їй.

Важко перерахувати всі достоїнства сучасниць. Жінка сильна. А сильна жінка завжди була нашою слабкістю. Жінка розумна. А розумна жінка здатна навіть з доцента зробити сантехніка, з професора — кухаря, з гуманіста — чоловіка. Або навпаки. Жінка красива. А красива жінка, як стверджують досвідчені, це рай для очей, некло для душі і чистилище для кишень.

А ще жінка романтична. Її турботливе серце завжди шукає перемін на краще. Іноді вона ризикує навіть поміняти місце роботи. Але, як це часто трапляється, куди хоче — не беруть, а куди беруть — там ще гірше.

Жінка приваблива. А приваблива жінка, як писав К.Колтон, до того ж бідна, мусить бути вдвічі обережніша, бо її привабливість буде спокушати інших, а бідність — її ж саму. Так, жінка іноді буває сумною. Варто зважити на спостереження Олександра Дюма, що жінку можна запитати, чому вона плаче, але не варто запитувати, чому вона плакала, бо все одно не згадає.

Жінка допитлива. Постійно прагне довідатись, що про неї думають чоловіки, та коли довідується — ні за що не вірить.

Жінка кмітлива. Завжди все схоплює миттєво, але занадто довго наважується, а тому часто запізнюється. Але це втрачає надії.

Жінка безпосередня. І ніщо не заважає їй при цьому так, як бажання такою виглядати.

Жінка елегантна. А тому і в найпростішому одязі — навіть в костюмі Єви — здається безцінним скарбом. А в найдорожчій сукні вмє тримати себе пристойно.

Не можна промовчати про жіночі очі. Та що там очі! Жінка взагалі дивніша за всі дива світу. Може зрозуміти чоловіка з першого погляду, другим — стерти його на порох, а третім — воскресити й приголубити. Мабуть, за те, що в них є, і за те, чого в них нема, ми їх і кохаємо.

Бережіть жіноцтво! Навіть Омар Хайям, один з наймудріших, говорив: "Ти, жінка, приносиш нам щастя". Якби він цього не сказав, то зробив я. А так — лише повторюю.

І сьогодні ми, чоловіки, — хоча й не зі своєї волі скупі, та все ж лицарі. Пропоную оголосити день 8 Березня діїним протягом року. Ніяких конверсій, авралів, плюра-

лізмів та ротацій з приватизаціями! Ніяких товариств з обмеженою відповідальністю! Жінок треба просто кохати й цінувати. Цінувати, а не оцінювати. Любити - і все.

Коротше, на мою думку, пора вже відомий вислів: "Прийшов, побачив, переміг" — записати так: "Прийшла, побачила, перемогла". Адже, незважаючи ні на що, наша жінка — найжіночніша в світі.

В.ТЕРТИШНИК,
професор.

ОГЛЯДИ ДОВОДИТЬСЯ ЗАКРИВАТИ ІНШІ СЛОВОНИВ-
 Шоправда, треба сказати, що з появою в
 університеті проректора з виховної роботи
 становить дещо поліпшилось. Відчуваємо тепер
 значну підтримку, що, безсумнівно, позитивно
 відбивається і на нашій роботі. Певна, що так
 буде й надалі. Шкода, що перш ніж боротися з
 хворобами, доводиться боротися з їх носіями
 за те, аби вони серйозніше ставилися до свого
 здоров'я, а відтак і до всього іншого в житті, в
 тому числі й до навчання і подальшої долі своєї,
 бо тої, хто не здатен потурбуватися про власне
 здоров'я, навряд чи здатен по-справжньому
 піклуватися про справу, якою займається. Про
 це свідчить не лише мій життєвий і професійний
 досвід.

ВІД РЕДАКЦІЇ.

Чим може зарадити в такій ситуації редакція, крім
 того, що вдарити на сполох, поінформувати про неї
 своїх читачів?

Зрозуміло, що загальний стан здоров'я студентів
 далекий від ідеального. Більш того, ситуація
 погіршується з кожним роком. Поступово, але
 невинно. Та витоки, причини цього слід шукати за
 стінами університету. До нас приходять вже молоді
 люди, як правило, з далеко негерактивським здоров'ям.
 Що ж, умити руки? Якось не хочеться з цим миритися.
 А тому звертаємось до всіх, кому не байдужа ця
 проблема, а особливо до викладачів та співробітників
 медфаку: радьте, як бути? Безумовно, одними порадами
 хвороби не вигликуєш, та повинні ж бути і, напевне, с
 якісь профілактичні заходи, якісь прості прийоми, за
 допомогою яких хворий міг би допомогти собі сам у
 той чи інший критичний момент? Хіба немає, скажімо,
 якихось вправ, що знімали б втому очей? А у нас,
 нагадаємо, офтальмологічну патологію має 17,6
 відсотка студентів. А ми в свою чергу обіцяємо давати
 "зелене світло" матеріалам подібної спрямованості.
 Пригадується, в "страшні часи тоталітаризму" вся
 колішня країна робила виробничу гімнастику протягом
 аж 10 хвилин, всі разом, під голос з радіодинаміків.
 Виходить, зверху нам треба щось таке, а самі за себе
 подбати ніяк не здатні? Давайте вчитися самостійності,
 потроху, а не на ділі, на конкретних справах, а
 галасуючих про неї і без нас вистачить.

було б перерахувати безліч об'єктивних причин, чому не можна
 зробити того чи іншого, але від цього нікому легше не стане.
 Тому робимо навіть неможливе, незважаючи ні на які об'єктивні
 причини. З боку не не завжди помітно. З'являється десь протят
 — до речі, період з виши самих студентів помічають усі, а те,
 що сотні протятів ліквідовано невідомими зусиллями, не дуже
 помічається. Те ж саме і з трубами, сантехнікою: десь прорвало,
 забилось — всім помітно, а те, якіми зусиллями що аварійну
 ситуацію ліквідовано, мало хто бачить. Така вже специфіка такої
 роботи — досягнення непомітні, а негаради в усіх на очі.
 Нормальне опалення, освітлення, чистота — все це, звичайно, наш
 фронт боротьби з теперішніми і можливими хворобами студентів.

АНКЕТА

ДЛЯ ВИВЧЕННЯ СИТУАЦІЇ З ХАРЧУВАННЯМ СТУДЕНТІВ СУМДУ

1. Як ви харчуєтесь у робочі дні:

сніданок:

гаряча їжа

пірижки, бутерброди тощо

не їм нічого

інші варіанти _____

обід:

гаряча їжа

пірижки, бутерброди тощо

інші варіанти _____

вечеря:

гаряча їжа

пірижки, бутерброди тощо

інші варіанти _____

2. Де ви харчуєтесь

сніданок:

вдома

в СумДУ

в гуртожитку

інший варіант _____

обід:

вдома

в СумДУ

в гуртожитку

інші варіанти _____

вечеря:

вдома

в СумДУ

в гуртожитку

інші варіанти _____

3. В університеті ви відвідуєте:

їдальню

кафе в головному корпусі

місця вивчення торгівлі

інший варіант відповіді _____

4. В їдальні СумДУ ви їсте:

комплексний обід

І блюдо

II блюдо

салат

мучні вироби

виключно напої

5. Ви не харчуєтесь в університеті

через:

невдалий час великої перерви

незручність розташування буфетів

високу ціну гарячих страв _____

високу ціну пірижків, бутербродів та
 ін.

інші варіанти _____

6. Дайте пропозиції щодо зміни мережі точок харчування, режиму їхньої роботи, вартості конкретних страв тощо _____

7. Вкажіть курс і факультет _____

**ДЯКУЄМО
 ЗА УЧАСТЬ!**

ХВОРОБИЄМО

В попередньому числі газети, публікуючи невелике повідомлення під заголовком "Хворіємо", редакція показала читачам фактично лише одну цифру: з 2770 оглянутих медиками 5-ї міської поліклініки студентів денного відділення патологічні відхилення виявлені в 1852 чоловік, тобто у 67%.

Тепер дещо детальніше подивимось на цифри, наведені на 4 сторінках офіційного папірця, названого "Актом комплексного медичного огляду студентів СумДУ денного відділення за 1996 рік". Найперше, що впадає в око — загальна кількість хіроб, виявлених у наших студентів, — 111.

Найбільше патології випадає на ендокринологію. Тут зафіксовано 553 хворі, або 20 відсотків від загальної

Ситуація, чесно кажучи, жахлива. Щоб хоч якось більш менш професійно анатомувати її (а не з нашого загальноосвітнього, щодо медицини, рівня) редакція в першу чергу звернулася до медичних працівників. А саме — до Надії Вікторівни ШИШАЦЬКОЇ, завідувачки університетським медпунктом.

Ось що вона сказала з цього приводу:

кількості. У цьому, на наш погляд, легко пізнається рука Чорнобиля: у 524 студентів виявлено зоб I-II ступенів, а також вузлуватий зоб, гіпоталамічний синдром тощо. Однак завіксовано й випадки такої хвороби, теж пов'язаної з ендокринологією, як ожиріння I-II ступенів.

З офтальмологічною патологією виявлено 488 (17,6%) чоловік. З них у 441 діагностовано міопію (себто короткозорість). Це вже діють наші комп'ютери, переважно для студентського загалу безекраннозахисні. Це впливають неосвітлені коридори та частково освітлені аудиторії...

Терапевтична патологія виявлена у 295 (10,6%) студентів. Тут, зокрема, зафіксовані такі хвороби, як хронічний гастрит (37 чоловік), виразка 12-перстної кишки (31),

Піаготувавши заздалегідь запитання: Чи знаєте ви, які заходи, незважаючи на відомі всім фінансові труднощі, можна було б здійснити, аби хоч якось поліпшенню або принаймні не погіршенню ситуації? — редакція звернулася за відповідями до:

*голови студентської профспілки
О.Г.ГОПКО:*

"Так, студентська профспілка знає про цю сумну статистику.

Допомогати студентам взагалі, а хворим тим більш — наші професійні обов'язок. А як це робимо ми звітуємо кожні

рік неодноразово, в тому числі і на сторінках "Резонансу".

Нагадаю, що, попри всі перепони, профком продовжує, хоча й даліско не в колісних масштабах, давати путівки для лікування, організовувати, ті чи інші заходи, що впливають позитивно на емоційний стан студентства, а від нього ж, відомо, також залежить

хронічний гастродуоденіт (16). Зрозуміло, що ці хвороби пов'язані зі шлунково-кишковим трактом. Вірніше, з його постійною порожнечою. Негативно діє також на травну систему і куріння 17-18-річних дітей, і більшість, здається, із цигарками дівчат. Демократія щодо куріння в нашому вузі дійшла не лише до стирання чи закреслювання надписів "Не палити", а й до того, що студенти смілять не тільки в туалетах, а й у коридорах, на сходах...

У 292 (10,5%) студентів виявлено хірургічну патологію (сколіоз — 82 чоловіки, плоскостопість — 38, грижа — 7 тощо); у 84 (3%) — неврологічна патологія, серед якої у 16 — остеохондроз; у 35 студентів — дерматологічні хвороби, у 29 — ЛОР-патологія.

та й викладачів теж. Безумовно, хочеться, аби недоліків тут було якомога менше".

директора їдальні М.С.ТРОЦЬКОЇ:

"Ну а як же нам не знати? Більшість хвороб пов'язана саме з шлунком: виразка, гастрит, діабет і т.п. Раніше в нашій їдальні практикувалось і користувалось понині дієтичне харчування.

Чому тепер його немає? Тому що немає пониту. А чому немає пониту? Тому що наші профспілки перестали видавати хворим відповідні талони. Не звинувачую, а констатую факт. Усім

The second semester has already started. We all first year students have gone through the hard way of the first session. It's a pity we've lost one of us. And now we are not 32 but only 31. That loss reminds us that we must be serious (at least before session).

Some of us had really hard time. The first exam was English. Most students were satisfied with what they had got. In general we were ready for exam. But we met some surprises on our way to the long-awaited rest. Some of us were lucky to pass the exam to our "mum" from the 12-th floor. You know how much she is fond of poems. So she asked some students to recite to her those poems which had been committed to memory. But all poems slipped from our memory. Most of us remembered only "Those Evening Bells".

So, advice No.1 from our experience for students to come: "Learn as many poems as possible. Our 'mum' loves them." Advice No.2. Study Latin hard. Not only because it's Latin but also because it'll help you to get credit in History. If wonder how? Just bring your creditbook to him. And if there is a good mark in Latin exam and there are all other credits, all these facts will help you to get a better mark in History. At least History teacher will be glad to know you are good at any subject, though your knowledge of History is very poor.

Advice No.3. If you prepare for linguistics exam learn terms. Besides for poems the mistress of translators' faculty loves metalanguage, it is her "cup of tea".

We came back after a long break to the "light" of education. The weather is nasty. It's hard for us to listen to a lecturer, while we are still having dreams in our minds. But we'll try to get into a groove quite soon and to pass next session successfully. Good luck to all of you!

Our best wishes to birthday people of this year

January 2- Solokha Ruslan, 7- Prokopenko Irene, 9- Kovtun Roman, 18- Kovbassenko Natasha, 20- Kiryanova Irene February 5- Nikitina Innessa, 14- Morozova Julia March Starovoitova Marina

You have a day to celebrate which comes but once a year. And so today we'd like to say, From all of us to say: Happy birthday, happy birthday, happy birthday to you!

Dear Svetlana Vassilievna, our best wishes on your birthday. You would gain in the life everything worthy of you! With love your colleagues.

FOR INQUISITIVES

Word origins

Fantasy: making visible

When we read a fantasy or go to see one on the stage, we know that it is going to be a fairy tale about nonmortal characters. The word fantasy comes from the Greek word phantasia, which has the rather vague meaning of "a making visible". The term phantasia was used by the Greek philosophers when they wanted to refer to a power of the mind for putting things before itself. Our word phantom, for instance, which also derives from phantasia, illustrates this power. A phantom is an image formed in the imagination.

Coward: named from a rabbit

The little hare in the Old French fables of Reynard the Fox was named

Coart, and his most salient characteristic was his timidity. Coart gave us coward. The French word coart was formed from coe, "tail", so apparently a coward is one who turns tail and runs.

English idioms

To Make Neither Head Nor Tail of Anything

-to be unable to understand or find meaning in any statement or event. You did say some queer things, ma'am, and I couldn't make head nor tail of what you said. (Mrs. Oliphant)

Over Head and Ears - completely

Kit is over head an ears (in love), and she will be the same with him after fine rescue (Blackmore). He's over head and ears in debt (Thackeray).

To Take Heart - to become hopeful; to feel encouraged

It's difficult for the farmer particularly in some districts of Fife, to take heart after the experience of the last few days with their ceaseless torrents (St. Andrews litizen, 1886)

Alteration of phraseological units-I

(A. Guiva)

On the one hand phraseological units are the stable formations of the language, but on the other hand they are subjected to changes. The units may endure structural, lexical, morphological and syntactical changes.

One of the ways of altering a phraseological unit is separating the components of the existing proverb. Usually this process involves popular proverbs. People cite only a part of a proverb for there is no need to sound the whole one because the talker easily builds the rest of it in his mind. This process takes place so often that soon the part of a proverb gets the status of an independent unit and is used without the reference to the original (i.e. a pig in a poke - to buy a pig in a poke; doctors disagree - who shall decide when doctors disagree). This phenomenon may take place in certain ways: 1) Separation of the first part a bird in the hand (is worth two in the bush) birds of one feather (flock together) 2) Separation of the middle element: a black sheep (there's a black sheep in every flock) 3) Separation of the last part a silver lining (every cloud has a silver lining) 4) Sometimes they work together: the last straw, break the camel's back (it is the last straw that breaks the camel's back) 5) The creation of several phraseological units based on one proverb cry over spilt milk: the milk is spilled: spill the milk: spilt milk. Many phraseological units keep their meaning for centuries but some of them don't. For example, the unit 'there's no love lost between them, which appeared in the 17th century meant 'they love each other' and 'there is no love between them', but by now the first meaning has died away and at the present time the expression means 'they can't stand each other'.

The alteration of the meaning props upon the lexical deformation. Often phraseological units go through occasional deformations which add a new tint to their meaning.

For example, the unit 'be born with a silver spoon in one's mouth' sounds in Galsworthy's novel *The Silver Spoon* as the following: "He was starving at silver spoon. He himself had put it in her mouth at birth!" (part II, ch. VIII)

The unit is separated into two parts and 'be born with' is changed into 'put in' which changes the meaning. Still the connection with the original has not been lost.

The morphological changes are represented by the paradigms of the components of the unit, including the number, case, degrees of comparacing etc. (cook one's own goose - cook one's own geese).

Sometimes the units undergo syntactical alterations. For example, 'break the ice' which was used only in active voice nowadays is used in both active and passive voice. Cf. *Curiosity Shop*. Experted by A. Guiva

Phraseological units bring forth allusions, puns, play on words, there are cases when neological units are built upon the basis of the old ones (A famous proverb 'A friend in need is a friend indeed' has been transformed into 'A friend who isn't in need is a friend indeed').

It runs in several ways: a) according to a close pronunciation of words: to go from bad to worse -> Some prose writers go from bad to verse. ('Columbic Record') Love me, love my dog -> Love me, love my hog. (D'Arcy Croshell) Cf. русск. Все хорошо, что хорошо кончается. (И.Туберман) Друзья познаются в еде. В здоровом теле - здоровый пух. Не хлевом единым сыт человек. Моль на выдумки хитра. После нас - хоть потом. На ошибках мучатся. Человек создан для счастья, как птица для помета. b) rhyming alterations of the old proverbs: There's no use crying over spilt wine (D. Malcolm) Поспешишь - конкурента насмешишь. c) Extention to an old proverb Little knowledge is a dangerous thing, but great is fatal (T. Sharpe) Два сапога - пара, а четыре - роскошь. Тише едешь - меньше задавишь. Хорошо смеется тот, кто смеется как лошадь. Без труда не выловишь и кошку из аквариума. d) Alteration by analogy to out-Herod Herod - to out - Milton Milton, to out - Zola Zola etc. Семь пятниц на неделе - семь женщин на неделе Яблоко от яблони лалеко не падает - яйца от курицы далеко не падают Автомобиль - не роскошь, а средство передвижения - ноги - не роскошь, а средство передвижения.

These types of neological phraseological units stand the test of time and either remain in the language or disappear. Often (when they are well advertised) they successfully compete with their own originals (чем бы дите не тешилось, лишь бы не плакало - чем бы дите не тешилось, лишь бы не вешалось). (From personal experience)

ЗНАЙТИ СВОЄ МІСЦЕ

У лютому на факультеті перепідготовки СумДУ відбувся черговий випуск спеціалістів, які отримали другу вищу освіту. Цього разу дипломи, що свідчать про це, отримали програмісти і менеджери. Якщо випуск останніх здійснено вдруге, то програмісти вперше пішли в наше незапрограмоване життя з навчальних аудиторій цього університетського підрозділу.

Не секрет, що стан економіки в країні сьогодні кризовий, безробіття все відвертіше заявляє про себе. І в той же час відчувається гострий дефіцит спеціалістів, котрі володіють знаннями сучасного менеджменту, маркетингу, розбираються принаймні в азах ринкової економіки. Тому найбільш далекоглядні керівники підприємств, здатні жити не лише тимчасовою користю, намагаються підготувати нові кадри для роботи в нових умовах. Серед таких керівників і директор "Хімірому" Є.В.Танін та директор Сумської біофабрики В.В.Допенко: з 29 випускників-менеджерів 16 з підприємств, які вони очолюють. До речі, дипломні проекти випускників були здійснені на засадах реальних замовлень виробничників.

Інші випускники були направлені на перепідготовку обласною та міською службами зайнятості. На жаль, поки що не видно перспектив подальшого співробітництва з цими службами. Причина в наш час трафаретна — відсутність потрібних коштів, а відтак і можливості фінансування перепідготовки дипломованих безробітних. Досить мало ентузіазму щодо перепідготовки своїх кадрів у керівників підприємств нашого міста й області. Є.В.Танін і В.В.Допенко — приємний виняток, а не правило. Досвід же ринкових країн свідчить, що в період економічного занепаду більшість фірм, як правило, здійснює

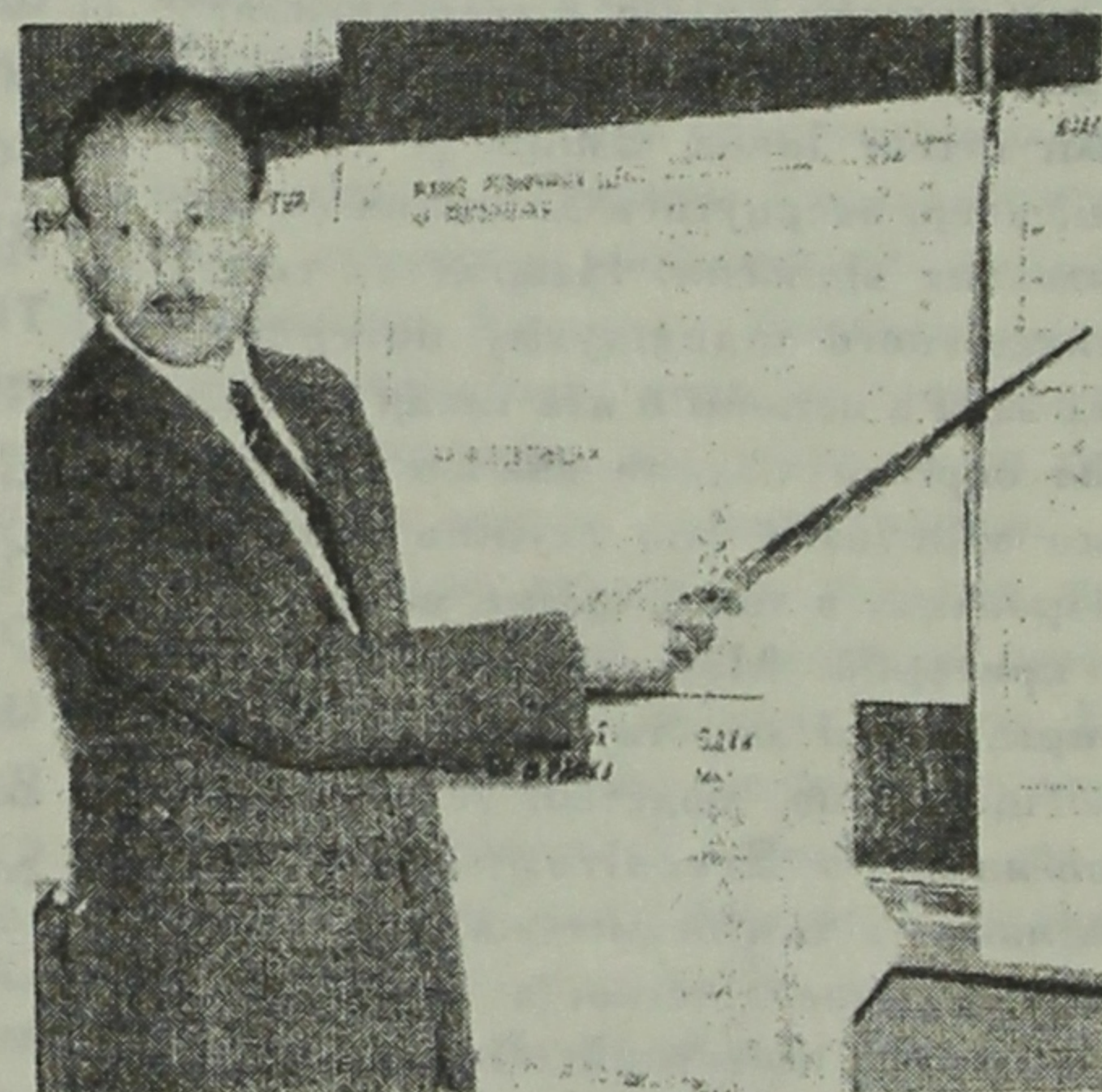
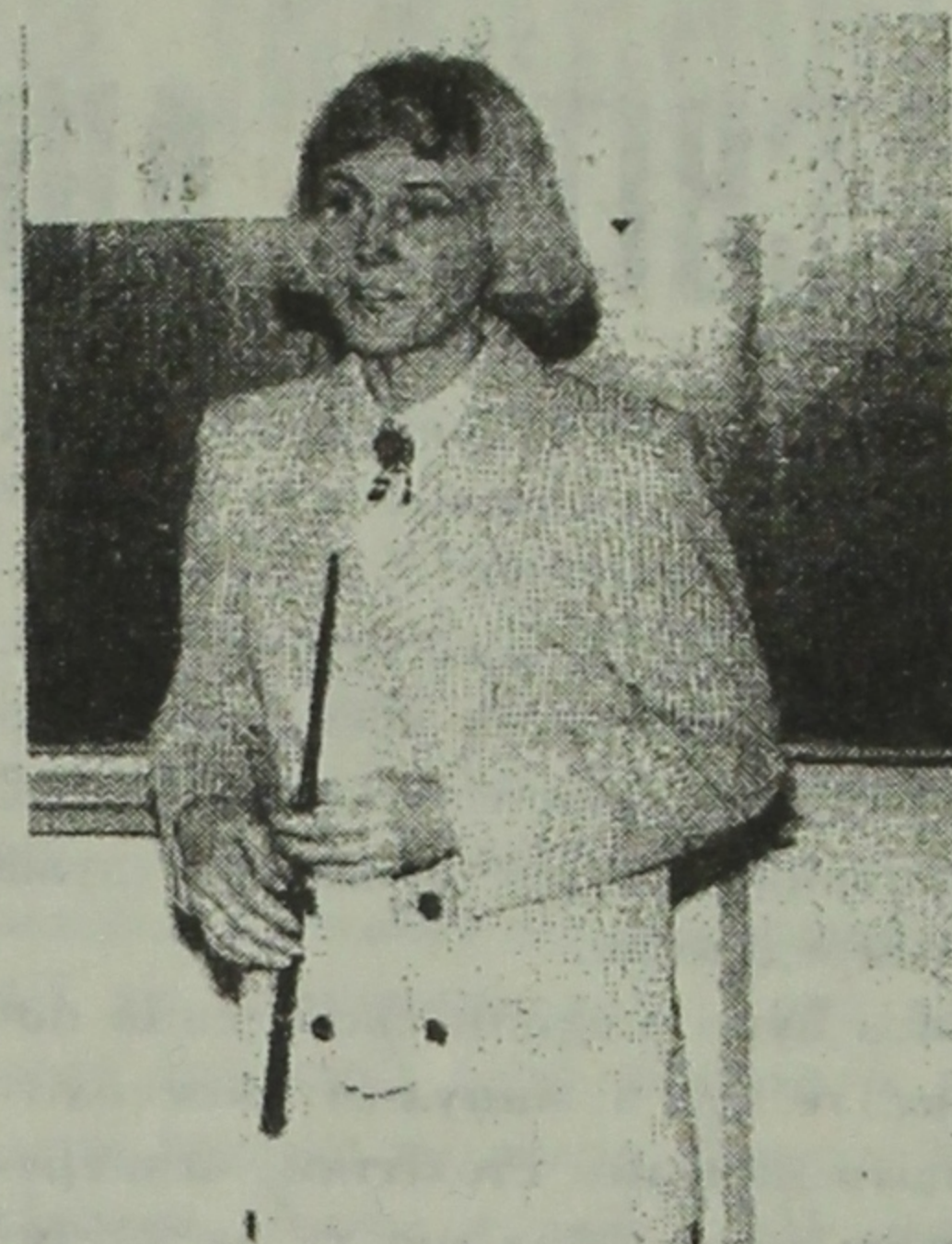
реструктуризацію виробництва, перепідготовку кадрів, закупівлю нового обладнання, освоює випуск нової продукції і врешті-решт знаходить своє місце під ринковим сонцем та відповідні прибутки.

Вчаться ж надіслані на перепідготовку неабияк. Що підтверджують і наші спостереження. Досвід попереднього фаху і гіркого безробіття, крім усього іншого, спонукає слухачів до зацікавленості в нових знаннях. Тому переважна більшість випускників демонструє

відмінне володіння потрібними навичками і бажання реалізувати набуте вміння в практичній діяльності на виробництві.

Університет готовий прийняти на перепідготовку вже в березні-квітні слухачів для отримання другої вищої освіти (за 10-18 місяців) у галузі менеджменту, маркетингу і програмування, а також для підвищення кваліфікації більш ніж по 25 спеціальностях (строком від тижня до 3-4 місяців). Причому підвищення кваліфікації фахівців проводимо за програмами, які узгоджені з замовником і враховують профіль та

специфіку їх роботи.

До цього закликає і розпорядження голови держадміністрації А.О.Єніфанова "Про заходи по реалізації в області Програми діяльності Кабінету міністрів України на 1997 рік "Про організацію підготовки керівників підприємств, спеціалістів з питань сучасного менеджменту, реструктуризації і бізнес-планування".

Л.Я.КОЛДІН,
декан факультету
перепідготовки СумДУ.

КОЖНА - НЕПОВТОРНА

НА ФОТО: Кожен з них здає свій іспит: студентки на знання предмету, а В.О.Пчелинцев (доцент кафедри ТКМ) на чоловіче розуміння жіночих слабкостей.

Тече час, тече... Ось і ще одна зимова сесія стала надбанням історії нашого вузу. Але на фото О.КОРОЛЬКОВА типовий сесійний момент зупинений. Хоча він і типовий, кожен може, вледившись у фото, пригадати, тобто викликати з минулого, і свої власні сесійні переживання. Скільки б років не пройшло, а з пам'яті ці переживання не стираються і не зітруться, бо не можуть лишити байдужим жодного студентського чи викладацького серця, а серце людське назавжди запам'ятовує те, що його хвилює. Тому скільки б сесій у викладача чи студента не було позаду, скільки б їх не було попереду — кожен з таких моментів неповторний, як неповторна кожна людина, кожна хвиля хвилювання в її серці.

А якщо про статистику — то вона досить звичайна, як і на попередніх сесіях. Цифри є цифрами, а людські обличчя обличчями. Поки що обмежимося даними по інженерному факультету: абсолютна успішність — 96,9%, якісна — 34,9%.

Більш детальну статистичну інформацію наведено в наступному випуску газети.

ВСЕСВІТНЯ ЛЮДИНА: ЕВОЛЮЦІЯ ЧИ ІНВОЛЮЦІЯ

Нам не дано безпосередньо знати наших далеких попередників у їх повсякденні, пристрастях, пошуках, жадобі цього життя чи розумінні його недоцільності. Однак ми несемо в собі весь той тягар життєзначущих проблем і намагань, що був притаманний нашим дуже і не дуже давнім попередникам.

Зміни в бутті людини сьогодні порівняно не те що з минулим тисячоліттям, а навіть минулим століттям, безперечно, дуже відчутні. Але що то за зміни? Засоби комунікації, радіо і телебачення, сфера побуту, комп'ютери, синтетичні матеріали і таке інше. Зміни ці досить незначні, якщо звернутись до інших сфер суто людських відносин. Навряд чи сенс життя людського індивідууму потерпав корінних змін в останні п'ять тисяч років. Стосовно окремої людини взагалі навряд чи варто міркувати про ступінь її еволюції. Проблема в тому, що не маємо тут певних критеріїв. Можна говорити про зміни, притаманні людству або всесвітній людині. Адже воно, людство, безпосередньо пов'язане з Всесвітом, зі своєю батьківщиною, з тим безмежжям, де розгортається величне дійство, де вплив докля найбільш відчутний. Через тілесне, душевне, духовне буття і кожна людина існує в сфері впливу людства, яке уособлює в собі Всесвіт. Тому міркування про сенс буття неминуче приводять до з'ясування сутності людини як триєдності дух-душа-тіло.

Питання в тому, щоб зрозуміти і проінтерпретувати відношення людини до тих сил, які стали широко відомими саме в наш час — про існування яких здавна говорили і говорять окультисти. Відкриття сучасної фізики заохочують уявлення про потоки різноманітних елементарних хвиль і вібрацій, взаємодія котрих дозволяє сприймати об'єкт як єдине тіло. Матерія виступає тепер як особливий стан енергії, що діє у відносно міцних сталих структурних формах.

Окрема людина — це відносно невеликий і недовго існуючий організм, який змушений прокладати свій шлях серед планетарних і космічних сутностей, незмірно переважаючих її своїми розмірами й силами. Кожна індивідуальність є відносно незалежна органічна цілісність, де багато сил динамічно взаємодіють за певним зразком, що визначає життєве призначення і зв'язок з іншими цілісностями у Всесвіті. Індивідуальність по сутності не може відрізнитись від організованого Цілого-Всесвіту. Припустимо визнати, що кожен з нас є одним частковим аспектом цього Цілого. В більш обмеженому значенні кожна людина є конкретний "аспект" людського роду. Можливо, кожен з нас з'являється на цей світ у відповідь на якусь потребу людства. Тому, якщо хтось вважає себе незалежним від людства-як-Цілого і Всесвіту, то навряд чи він усвідомлює себе як щось і насправді значуще. Природні потреби й енергії сприймаються таким "хтось" як чужі йому.

Звернемося до класичних підходів розуміння сутності людини й перспектив її буття. Еволюція — це той напрямок розвитку людини, який пов'язаний з поступовим звільненням духу від впливу матерії. Інволюція — навпаки, пов'язана з матеріалізацією духу. Пам'ятаючи ці

Дух, душа, тіло... Ці поняття є віссю всієї земної історії. Вони пронизують всю світову культуру взагалі і науку — як її суттєву складову — зокрема. Та чи розуміємо ми принаймні ази цих понять, таких звичайних на перший погляд і буденний слух? Далеко не всі. Саме тому редакція і друкує цю, взагалі-то негасетну, статтю докторара філософії, професора В.М.ВАНДИШЕВА. Все ж таки газета наша університетська, отже й читача повинні цікавити універсальні проблеми, а відтак — і проблема, про яку тут йдеться.

значення, можна більш впевнено підійти до аналізу змін тенденцій, яке переживає сучасне людство, до розуміння того, куди воно рухається. Ці питання насамперед повинні хвилювати мисляче людство. І вони таку роль виконують, а нашу спільноту особливо хвилюють. Не хотілось би пасти задніх і робити щось таке, що ті, хто попереду нас, вже зрозуміли як марнотраття зусиль, надій і часу.

В дослідницьких, публіцистичних та з жанру фантастики роботах звертаються переважно до оцінки того, що людством робиться беззаперечно правильно, або до того, що потребує уточнень, або до того, що безумовно неприйнятно. І тут вбачається втілення тріади підходів. Всі автори — зацікавлені або схвилювані перспективами розвитку людства — розмірковують над тим, яким повинно стати людство і якими якостями належить наділити людину для виконання нею свого життєвого призначення. Вони моралізують, фантазують відносно обставин належного буття.

Однак незначна частина філософів і мислителів вважає, що спочатку треба з'ясувати, чи взагалі може людина стати іншою, набути бажаних для перспективи свого розвитку якостей. Проблема — в розумінні сутності людини. Чи є в людині таке начало, яке дозволяло б їй ставати іншою? Воля — відповідають деякі. Щоправда, міркування й концепції щодо звеличення волі завжди викликали шалений протест з боку раціоналістів. До волі індивіда треба ще достукатись, розбудити її — кажуть інші. Треті вважають, що всі люди — за дуже незначними винятками — самі суть машини, керовані зовнішніми обставинами. Навіть те, що традиційно вважається найвищими досягненнями людства: мистецтво, поезія, філософія, називають витворами механічних дій людино-машини.

На противагу думкам, що викладені вище, більшість дослідників виходить з впевненості у величому призначенні людини. Впевненість в безмежних можливостях людини, в створенні нами нових поколінь машин і технічних пристроїв,

які врешті-решт не руйнуватимуть оточуюче середовище, а навпаки — сприятимуть поверненню до життя ландшафтів минулого, чистого повітря тощо. Якими мотивами керуються? Досі логіка людської діяльності полягала в перетворюванні природного матеріалу на засадах механічної, фізико-хімічної технології і значно рідше біотехнології. Сподіватись, що людство винайде якісь принципово нові технології, поки що марно.

Філософи частіше задавалися питаннями про майбутнє людства, теологи — про майбутнє індивіда. Не менш важливо зрозуміти ту місію, яку покликане виконати все людство. Коли зрозуміємо, що воно виконує певну роль в космічному масштабі, то зрозуміємо, що таку роль виконує Всесвітня людина. Так, можна припустити, що людство існує з певною метою, яку можна розкласти на безліч складових, останні ж можемо досліджувати поодиноці та групами. Це ті цілі, які людина за певних обставин могла б сформулювати для себе. Певні цілі могли б і реально ставлять перед собою групи людей, об'єднаних тими чи іншими соціальними або національними ідеями. Але! Але чи можна з величезної кількості індивідуальних сенсів життя, соціальних, національних, релігійних життєвизначальних ідеологій синтезувати мету, яку переслідує людство в цілому? Намагаючись відповісти, ми зіштовхуємось із суттєвим протиріччям: у кожного індивіда є певна, нехай у більшості випадків і суто прагматична, або й просто вбога мета, а у людства така відсутня.

Мета людства-як-цілого лежить за межами нашого розуміння. Призначення людства посить космічну природу. Всесвіт — це арена діяльності іншого незвичного для нас масштабу. І одним з безлічі діячів цього масштабу виступає не хто інший як Всесвітня людина планети Земля. Досьогодні ця людина цілком життєздатна. Щодня народжується кількості тисяч клітинок-індивідів у цьому велетенському тілі і щодня приблизно така ж кількість (але менша) вмирає природним шляхом, гине внаслідок інших причин, самоочищується. Хто візьметься заявити, що людство смертельно хворе, що Всесвітня людина ось-ось помре повністю і остаточно? Якими критеріями потрібно керуватись тому, хто пророкує швидку загибель людства. Чи спробував він зрозуміти, що людство на землі виконує певну історичну місію, сенс якої нам поки що не дано зрозуміти? Так, колись людство зникне, як зникають окремі люди, супутники, планети, зірки. Але можемо зрозуміти, що саме при такій конфігурації Всесвіту, яка існує для нас теперішніх, в бутті людства є сенс. Зрозуміймо його — і ось ми вже активні діячі космічного масштабу, і ось ми вже керуємо космічними процесами поряд з іншими діячами такого рівня.

Стосовно тілесного буття людини відсутні певні показники, які дозволяли б зробити висновки на користь оптимістичних чи песимістичних припущень щодо його змін. Врешті-решт такі висновки є справою антропологів чи археологів. Позичивши цієї категорії науковців, схоже, не дуже розходяться. Закінчився той час, коли з цікавістю дізнавались ми від при-

(Продовження на стор. 11)

ВСЕСВІТНЯ ЛЮДИНА: ЕВОЛЮЦІЯ ЧИ ІНВОЛЮЦІЯ

(Закінчення. Початок на стор. 10)

родознавців-фантастів, що вже зовсім скоро значна маса людської тілесності трансформується в збільшення маси голови чи мозку, як скінчилися і напрочуд рожеві сподівання на всесилля "розумних" обчислювальних машин.

Стан душевного здоров'я і духовне буття людей викликають значно більший інтерес. Писати про те, що поняття "душа" і "дух" мають прийнятне визначення, немає підстав. Але і багато інших понять, які широко використовуються в побутовому і науковому лексиконах, також значною мірою не визначені, оскільки розбіжності в розумінні їх змісту досить значні. Був час, коли визначеність понять "дух" і "душа" мала принципове значення. Автори Євангелій, такі мислителі, які намагались досягнути глибинний зміст буття, не могли не знати своєрідності того, що стояло як за одним, так і за другим поняттями.

В самому першому наближенні, розуміння сутності душі пов'язане з чуттєвістю, із світом відчуттів. Маса індивідуальних душ гармонізовані, і світ відчуттів значною мірою є світ універсальний. Те, що один відчуває як червоне чи солодке, іншому з величезною долею вірогідності здається таким же. Виходячи з універсальності людських почуттів, можна говорити, що є світ душевний. Але досі мова йшла про нижчий рівень цього світу. Другий, вищий рівень — це почуття, або емоції. Для одного червоне — приємне, а для іншого — ні. Адже існує ціла гама емоцій: гнів, радість, страх, насолода, ненависть тощо.

Сутність духу в першому наближенні можна пов'язати зі сферою мислення: словоутворення, формування уявлень та понять, розмірковування, порівняння, мова, фантазування. Тут можна також відзначити, що є не менше двох рівнів духу.

В другому наближенні, розуміння сутності душі бажано пов'язати з тим, що мають на увазі всі релігії і всі вчення, які бажать пояснити значення і зміст спасіння душі. Звісна річ, навряд чи потребує спасіння те, про що йшлося в міркуваннях про світ відчуттів і емоцій. Рятувати треба щось таке, що стало надбанням людини в її земному житті. Але чи є щось таке, що стосується душі і її еволюції? На це намагались відповідати філософи. Звернімося до філософської концепції атомістів. Демокрит вважав, що атоми безмежно різноманітні за розмірами і кількістю, незмінні в силу своєї міцності. Сонце, Місяць і душа також утворені з таких тілець-атомів, але гладких і круглих. Спробуймо зрозуміти Демокрита. Якщо тіло людини утворене з відповідних атомів тіла, то воно повинне бути доповнене душею, яка складається з інших атомів, що відрізняються конфігурацією, а можливо, й сутністю. Тобто, суто матеріалістичне тлумачення атомізму передбачає нерозривний зв'язок того, що називають тілом, і того, що називають душею.

Вважаю, таке тлумачення занадто поверхове. Демокрит — це філософ високого рівня. Хід його думок, на жаль, важко відновити: системне викладення позиції філософа втрачене разом з його творами. Але можна і потрібно розмірковувати, виходячи з реалій життя. Тіло людини

від народження зростає, бо асимілює все нові й нові атоми. Цей процес має свій максимум. Потім не виключається зменшення до певної межі кількості атомів у старечому тілі. А як же бути відносно душі? Чи відбувається з такою ж фізичною необхідністю зростання кількості її атомів?

"Кінцева мета — душевне благополуччя... при якому душа перебуває в спокої і рівновазі", — підкреслював Діоген Лаертський думку Демокрита, на думку якого душевне благополуччя слід розглядати як якість, існуючу згідно з установленням. Тоді цілком ймовірно вважати, що в одній людини душа може розвиватись, примножувати кількість утворюючих її атомів, а в іншій — душа не має таких передумов, знову ж таки згідно з установленням.

Із поглядів Демокрита можна зробити висновок, що душу людини не можна розглядати як таку, що з самого початку свого буття в індивіді має усталену і незмінну природу. Таке цілком узгоджується і з міркуваннями про сутність душі, що притаманні ранньохристиянським отцям церкви. В "Посланні до Діогнету" невідомого автора II ст. н.е. сказано: "Душа розповсюджена по всіх членах тіла. Душа хоча й перебуває в тілі, але не тілесна... Душа, будучи невидимою, розміщується у видимому тілі". У наведених словах достатньо послідовно проводиться думка про тісний зв'язок тіла і душі, про іншу, не-тілесну, природу душ. Не-тілесність душі можна розуміти як таку, що утворена з матеріалу іншого, ніж тіло. Щоправда, на відміну від філософської концепції Демокрита, апологети церкви застосували поняття ворожості тіла до душі. В тому ж "Посланні" говориться: "Душа любить плоть свою і члени, незважаючи на те, що вони ненавидять її". Інша відмінність полягає в тому, що душу наділяють атрибутами безсмертя: "Безсмертна душа перебуває в смертному житті".

Душа, як видно з поширених уявлень, має певну природу. Оскільки вона не виникає із нічого, то природа її матеріальна, а субстанція надзвичайно витончена. Цілком впевнено можна сказати, що кількість цієї субстанції визначає ступінь душевних якостей індивіда. Тому, щоб мати душу, треба мати таку субстанцію. Ототожнювання Демокритом атомів душі з атомами Сонця і Місяця було не лише яскравим образом. Саме за участю душі відбувається зв'язок людини з найближчим до нас Космосом.

Уже для того, аби індивідуальне людське тіло еволюціонувало в бажаному напрямку (було здоровим, з розвиненими м'язами, врівноваженою ходкою тощо), потрібні значні зусилля. Насамперед треба мати матеріальні можливості підтримувати тіло в належному стані. Тут втілення мети спрощується, бо тіло видиме і зміни можна постійно спостерігати. Однак завдання індивіда значно ускладнюється, коли він намагається направити розвиток душі шляхом еволюції. Треба вчитись акумулювати субстанцію душі, бо на певному рівні концентрації саме це приводить до якісних змін і як наслідок — незмінюваність. Для досягнення сталого стану душі необхідні належні умови. Якраз те, про що писали Демокрит, Епікур та інші філософи: душевний спокій і врівноваженість.

А вони в сьогоденному бутті більшості людей відчуваються та спостерігаються нечасто і швидше мають випадковий характер.

Лише при певному ступеню розвитку душі можна отримати дух від Бога. Так вважав Св.Іринеї Ліонський в II ст. н.е. Сучасник його Св.Іустин — грецький апологет, розробляв вчення про Логос як перехідне на шляху від язичницької філософії до християнської. Хоча насіння Логосу (розуму) було посіяне в усьому людстві задовго до появи Христа, вважав Св.Іустин, Логос у всій своїй повноті і завершеності з'явився тільки в Ісусі Христі. Сприйняття і збереження духу, від якого залежить вдосконалення будь-якої людини, зумовлене її вольовими якостями, вольовими рішеннями та моральною поведінкою. На думку багатьох представників патристики, душа не безсмертна за своєю природою, але може стати такою, якщо вона вдячна своєму Творцю.

Протягом двадцятого століття людство створило новий світ техніки, особливо в індустріально розвинених країнах. В цих же країнах знищено значну частину матеріальних цінностей і цінностей, що були традиційними для збереження усталеного душевного стану. Те, що досягнуто, досягнуто за рахунок значних втрат. Які цінності важливіші — матеріальні чи душевні та моральні? Злишення знань в одній сфері призвели до зростання невігластва в інших. Вигоненість в одних сферах протистоїть вільності в інших. Зростання і шалення пропаганда свободи призвели до небачених раніше форм поневолення. Зникнення одних забобів покликано до життя інших... Це — відома діалектика. Вона безоргана і у вражаючих масштабах спрощує у нашому столітті.

Науково-теоретична діяльність в технічних і соціальних сферах спирається на хибні принципи. Звідкись узялась впевненість, що людина при бажанні може змінити своє життя. Дивно. Це та людина, яка з напорою, що викликає співчуття таких же до суті оточуючих, намагається втілити в буття хоча б простеньке бажання з застрашного дня припинити палити чи обмежити споживання кави?! Фантастичні теорії про загальний достаток і рівність ніколи не ставали реальністю. Однак вони тиражуються. Теперішні бюджетні кризи в США, намагання реформувати систему соціального захисту у Франції тощо свідчать про це зайвий раз. Людство, яке бажає в дуже багатьох країнах досягти максимальної ефективності і продуктивності діяльності, раз у раз потрапляє у хибні ситуації. Заради миру миротворчі сили бомбардують тижнями мирне населення. А ми все твердимо, що життя наше кероване свідомими людьми! Якщо бути відвертими і не гнівити Святого Духа, то треба твердити протилежне. З телекранів летиться лише нова ворожнеча, неорозуміння між окремими людьми і народами.

Мабуть-таки, людство ще рухається вперед згідно з копітким промислом: Всесвітня людина продовжує виконувати свою місію. Бажано зрозуміти, в чому ця місія, і спробувати відомо її виконувати. Це важко, але треба, якщо ми бажемо бути.

**ЩУРО
ВІТЛАЄМО**

З 70-ріллям від дня народження

СТУПІНУ

Ліліту Борисівну,
доцента кафедри МРВ

З 60-ріллям від дня народження

ВОРШИЛОВА

Олександра Петровича,
провідного наукового
співробітника кафедри ХТПЕ

КОВАЛЕНКА

Григорія Петровича,
доцента кафедри МА та МО

БЛІНОВУ

Тамару Михайлівну,
старшого лаборанта кафедри
ЗМ ДМ

МОРОЗ

Катерину Петрівну,
вчителя української
словесності гімназії №1

З 50-ріллям від дня народження

ПИСАРЄВУ

Світлану Андріївну,
інженера І категорії кафедри
ХТПЕ

ДУБРОВСЬКУ

Світлану Михайлівну,
вчителя української
словесності гімназії №1

ДЕНИСЕНКО

Людмилу Сергіївну,
зав. сектором бібліотеки
СумДУ

*Хай життя ваше
стелиться барвистим
килимом і освітається
ясним сонцем щастя й
успіхів.*

**РЕКТОРАТ,
ПРОФСПІЛКОВИЙ
КОМІТЕТ**

ГОРОЕКОП ПРОФЕСОРА ЕЛАВІЖА

(березневий, виключно для жінок)

РИБИ. Ви довго й нетерпляче очікували на світле майбутнє. Цього разу воно вже саме чекає на вас. Попереду знайомство з блондином. Хоча він буде і не в червоному піджаку — не зневіряйтеся. Можливо, він його в хімчистку здав. Секрет вашого успіху криється у вас же самих. Відомо, що Риби поєднують шляхетність Стрільця і душевність Рака. Об'єднайте все краще в єдине ціле й не розпоршуйтесь на дрібниці. Намагайтеся будувати своє щастя з окремо взятим блондином в окремій приватизованій квартирі. І все буде гаразд.

ВОДОЛІЙ. Неабияк ймовірність того, що за вами почне страждати вусатий джентльмен. Не помиліться у виборі. Якщо вуса угору — бабій і картяр. Якщо вуса в різні боки — ні те ні се. Якщо униз — дуже розумний, але, можливо, таємний відвідувач казино, а під 8 Березня йому просто поталанило. Виглядайте поділікатніше, прикиньтесь "бедною овечкою". Чоловіки наївні. Але не люблять, коли їх повчають. Жінок-начальниць вони дразнять "Указками" і обходять десятою дорогою. Якщо ж у вас взагалі нічого не виходить, то зверніть увагу на тих, у кого вуса переходять в бороду. Остерігайтеся рудих, жовтих, зелених, а також з козячими борідками....

ОВЕН. У вас буде гарний настрій, якщо ви зумієте забути про ціни на найнеобхідніше, а разом і про обіцянки щодо зарплати. Не намагайтеся продати свій ваучер. По-перше, ваучер — це службове посвідчення нашого мільйонера. По-друге, надії на дивіденди втратите остаточно. По-третє, якщо продасте, то ще чого доброго знезацька отримаєте рахунок на приватизовану на ваше ім'я нерухомість. Чого не буває. Краще подаруйте його, ваучер, своєму коханому. Нічого не втратите, а він просто збожеволіє як від вас, так і від такого несподіваного подарунка.

ПЛЕЦЬ. Якщо хтось намагатиметься допомогти вам нести сумку — не погоджуйтесь ні в якому разі. Пам'ятайте: "Чоловік — істота, що надає жінці допомогу у вирішенні тих проблем, яких вона взагалі не знала, коли б його не зустріла". Ввічливо попросіть залицяльника показати паспорт. Одружений — вам не підходить. А якщо нежонатий, то виникає питання, чому це він і досі не одружився? Треба все дуже ретельно перевірити і на все зважити...

РАК. Ваш елегантний вигляд і розкута поведінка привертають увагу чоловіків, до того ж найрізноманітніших та різнобарвніших: пустунів, що шукають інтимних пригод; альфонсів та інших торбохватів; поетів та художників, релігійних місіонерів та просто звичайних чоловіків. На такому городі краще вибрати самій, аби не підсунулося не те, що треба. Швидше за все, вам пощастить з чоловіком, який вигулює песика. Важливе значення має порода і характер останнього. Помічено, що мисливських собак (спаніель, хорт, сеттер, фокстер'єр) тримають частіш за все люди мистецтва й творчої праці; сторожових — нові руські та інші бізнесмени різних калібрів, котрі тремтять за свої достатки; ротвелерів — невпевнені в собі люди, котрі потребують додаткового захисту, а пуделів, болонок та безпородних — надмірні добряки або ті, хто конфліктує з тещою.

БЛИЗНЯТА. Схильних до амурних пригод — закликаємо максимально стримувати себе. Герої Ільфа та Петрова завжди поруч. Якщо ж бажання завести нове знайомство не можна перебороти — рушайте до бібліотеки. Там тільки тим і займаються, що знайомляться один з одним. Тем для діалогу — більш ніж достатньо. Непомітно можна задати й головні для вас запитання. Особливо, якщо ваш новий знайомий зібрався піти покурити. Але врахуйте досвід героїв фільму "Москва слезам не верит". Та якщо все піде так, як вам забажалося, то не обмежуйтеся вічанням у церкві, а краще укладіть ще й повномасштабний шлюбний контракт, аби визначити наперед, кому що — якщо справа дійде до розлучення. Безумовно, контракти і розлучення — справи дрібні, але ж не забувайте, що і життя наше складається з дрібниць. Мудрий той, хто вміє добути з них велику користь. Усміхніться — і життя усміхнеться вам.

ЛЕВ. Якщо вам попался зголоднілий чоловік — не ризикуйте. Його краще спочатку нагодувати, навіть якщо ви найсправжнісінька Левіца. Втім, і серед Левів трапляються вовки: скільки їх не годуй — все на ліс косирують. Вихід такий — або нехай іде туди, куди дивиться, або нехай дивиться куди хоче, а робить те, що потрібно вам... Третього — не існує.

ДІВА. Не варто відмовляти тому, хто палає бажанням осипати вас дорогими подарунками. Однак слід пам'ятати слова письменника І.Гончарова, що "розумні жінки люблять, коли заради них роблять дурниці, особливо недешеві. Тільки самі вони при цьому люблять не того, хто робить дурниці, а зовсім іншого". Будьте розумницею! А "іншому" подаруйте Фр.Шіллера, котрий заявив: "Щасливий той, чия оселя прикрашена вірністю скромної дружини". В "іншого" навіть сумнівів не повинно бути, що він і є той щасливий.

ТЕРЕЗИ. Вдягніть красиву сукню. Оберніть свої очі на вогнепальну зброю. Розпустіть волосся. Станьте вільною душею і тілом. Посміхніться в один бік і усміхніться в інший. Ось так ви виглядаєте дійсно неповторною і невідпорною. Безумовно, подивившись у свічадо, ви самі переконаєтесь, що могли б стати ким завгодно, навіть депутатом парламенту, аби не сім'я. Але навіщо вам, красиви, ота морока? Візьміть і закохайтесь. Та ліпше за все — у власного чоловіка. Хто його знає. Можливо, від цього він так піде вгору, що куди тим депутатикам. Словом, робіть свого чоловіка таким, яким ви його кохаєте. Все інше — додасться.

СКОРПІОН. Сьогодні жінкам важко сподіватися на милість чоловіків — після того, що з ними зробив уряд. Куди не глянь, або душа чиста — в кишнях порожньо, або, як говорять росіяни, "в душі пусто — в карманах чувства". До того ж, як писав Ж.Петі-Сан, "на одного Орфея, котрий спустився в пекло шукати свою дружину, скільки знайдеться удівців, котрі не відправляться за своїми дружинами навіть в рай". Саме час зробити висновок: чоловіків треба жаліти й берегти. Якщо вам забачалося принца, то пам'ятайте, що бажання того, чого у вас немає, частенько руйнує користування тим, що у вас уже є. А чим, до речі, не принц курсант-артилерист? Зірки сприятимуть вашому діалогу з військовими.

СТРІЛЕЦЬ. Кажуть, треба вибрати з двох зол, але краще вибрати того, хто молодший. Втім, якщо в обранця намітилась заліска на потилиці — це не так і погано. З ним легко мандрувати — не загубиться, до того ж поряд з ним світліше. Очікується приємна мандрівка до Мілану, Харкова, Лебедина або якогось іншого центру світової культури. Але слід ретельно підготуватись і врахувати, що чай в купе можуть не подати, а потяг може несподівано зупинитися серед поля у зв'язку з відключенням скелестроуму. Тому добре б узяти з собою ліжкі. Очікується приємне знайомство з чоловіком у костюмі кольору мокрого асфальту. Можливо, навіть з мільйонером.

КОЗЕРІГ. Милі чарівні Козеріжки! Значна частина березня пройде у вас під знаком кохання. Вишукані промови, жагучі запевнення, зворушливі зізнання, палкі поцілунок (смак помади для справжніх чоловіків значення не має), пристрасні обійми і чуттєві поривання — все це буде, якщо ви забачаєте. Коли ж з'явиться підозра, що хтось просто втратив розум від любові до вас, втішайтеся думкою, що збожеволіти від кохання здатен лише розумний чоловік. Незважаючи на те, що кохання, як відомо, кожен вік підвладний, пенсіонерів учить бути більш стриманими. Цього місяця вам до лиця будуть короткі спідниці й довгі ноги, а також вузькі брови й широкі плечі партнера.

"РЕЗОНАНС"

газета Сумського державного університету.
Реєстраційне свідоцтво СМ №020

ЗНАЙТИ

нас можна на 4-му поверсі головного
корпусу в кімнаті 406.
ТЕЛЕФОН - 33-56-96

РЕДАКТОР

Володимир САДІВНИЧИЙ

Обсяг - 1 друкований аркуш, приведення до 8-полюс формату А-4.
Газета видрукувана в "Резонансі" Сумського державного університету.
Суми, вул. Р.-Корсакова, 2. Телефон: 33-10-62. Наклад 500. Замовлення > 50

Редакція залишає за собою право
літературно опрацювати всі
матеріали, що пропонуються до друку.